

Gepersonaliseerd leren is een thema waar we vaker over schrijven en waar veel scholen mee bezig zijn. Een van de grote problemen in het aanbieden van onderwijs op maat is het rooster: want hoe zorg je dat een rooster mogelijkheden biedt in plaats van belemmeringen? In dit artikel bespreken we 6 voorbeelden van scholen die voor een andere indeling van de dag kiezen: een flexibel rooster.

Het rooster

Elke school heeft een rooster. Ook op scholen die zeggen dat ze zonder rooster werken is er een manier om een overzicht voor de dag te hebben. In een rooster gaat het daarbij eigenlijk altijd over 5 belangrijke punten:

- De leerlingen
- De docent
- De ruimte
- De inhoud
- De tijd

Hoe suf ook: dit zijn de variabelen waarmee gewerkt moet worden bij het inrichten van het onderwijs, en ook bij gepersonaliseerde leerroutes zijn dit belangrijke punten.

Naast het bovenstaande heb je als school natuurlijk ook een visie op het onderwijs, en samen met deze punten zou hier een goede organisatie uit moeten komen. Toch lukt het veel scholen niet om een flexibel rooster te maken: lessen van 50 minuten zijn de standaard, waarin leerlingen weinig tot geen keuze hebben.

Waarom een flexibel rooster?

En waarom zou je als school eigenlijk een flexibel rooster willen? Het is toch veel eenvoudiger te organiseren als alles vastligt? Hoewel dit zeker waar is, is het rooster voor veel scholen vooral een belemmering in het uitvoeren van goed onderwijs. Hoe vaster het rooster, hoe ingewikkelder om uitjes te organiseren bijvoorbeeld. Ook lessen op niveau, ruimte voor keuze van leerlingen en het flexibeler omgaan met onderwijstijd horen bij de redenen waarom een 'vast' rooster misschien vervangen moet worden.

Maar hoe pak je dit dan aan? Hieronder 6 voorbeelden van scholen die de stap gezet hebben:

Cartesius 2

Deze school in Amsterdam heeft een eigen manier bedacht om leerlingen zo gepersonaliseerd mogelijk onderwijs aan te bieden en het toch in groepen te organiseren. Eigenlijk is het heel eenvoudig: als leerling heb je 2 blokken per dag: 1 in de ochtend en 1 in de middag. Hierin werk je zo'n 3 uur aan een onderwerp, want deze blokken zijn op thema ingericht. Meestal zitten er dan twee klassen bij elkaar met twee docenten. Vakken worden gecombineerd, bijvoorbeeld Nederlands en Geschiedenis. Zo kunnen de leerlingen die meer hulp bij Nederlands nodig hebben hier de ruimte voor krijgen, terwijl de rest van de leerlingen binnen het thema van Geschiedenis verder werkt. Het uiteindelijke resultaat moet voldoen aan zowel de doelen van Nederlands als van Geschiedenis. Het

is daarbij niet perse een flexibel rooster, maar wel een rooster met veel ruimte voor de leerling. Meer weten over Cartesius 2? [Lees dan hier verder.](#)

Laurens College

Het Laurens College in Rotterdam heeft kort geleden ook een flexibel rooster ingevoerd. De situatie was als volgt: in veel gevallen volgen leerlingen huiswerkbegeleiding of zouden leerlingen dit kunnen gebruiken. Het probleem: alleen kinderen met vermogende ouders konden hier gebruik van maken. Volgens de rector van het Laurens College kon dit niet de bedoeling zijn, en uit deze nood ontstond een mooi idee: een school die zelf voorziet in huiswerkbegeleiding en ondersteuning. Het rooster is daarbij omgegooid: er zijn nog maar 3 vakken per dag, en er is ruimte voor leerlingen om onder begeleiding van docenten te oefenen en te leren. Daarnaast kunnen leerlingen keuzes maken, die samen besproken worden met de mentor. Meer weten over dit flexrooster? [Lees hier verder.](#)

Spinoza 20first

Deze nieuwe school (2016) kent eigenlijk een lange traditie. Vanuit de ideeën van het Dalton-onderwijs is er gekeken naar andere manieren van werken voor leerlingen, en daarbij is het rooster overboord gegooid. Op basis van [scrum](#) delen leerlingen hun dag in, werken ze samen en bepalen ze wat ze doen. Door gebruik te maken van deze methode is er een duidelijke leidraad, en wordt elke dag bedacht wat er gedaan moet worden. Het sluit daarbij goed aan op het zelfstandige van de visie bij het Daltononderwijs, maar het zorgt dus ook voor een 'roosterloze' school. Meer weten over Spinoza 20first? [Lees hier verder.](#)

Agora

Agora is een school die uitgaat van een ander principe: niet de docent, maar de leerling deelt de dag in. Natuurlijk gebeurt dit in samenspraak, maar het is de bedoeling dat de planning zo veel mogelijk wordt afgestemd op wat de leerlingen bedenken. Hoewel je niet van een traditioneel rooster kunt spreken, is er dus wel degelijk een dagelijkse planning. In principe hoeft dit niet ingewikkeld te zijn: met een kleine groep docenten en leerlingen kun je dit onderling goed afspreken en afstemmen. Het zorgt voor veel flexibiliteit, en Meer weten over Agora? [Lees hier verder.](#)

Kunskapsskolan

Zoals de naam al doet vermoeden is dit een Zweeds concept, maar het begint in Nederland aan populariteit te winnen. Scholen die op deze manier werken gaan uit van een steeds wisselend rooster, waarin leerlingen keuzes maken. Er wordt geprobeerd om lessen zo standaard mogelijk te geven, zodat je als docent minder tijd kwijt bent met het ontwerpen van het onderwijs en meer tijd hebt voor het begeleiden. Er is kritiek op dit model, er moet ook voor betaald worden, maar het is een interessante kijk op anders roosteren. Meer weten? [Lees dan hier verder.](#)

NYCiSchool

Niet alleen in Nederland wordt geëxperimenteerd met andere manieren van roosteren. Deze school in New York, waar wij al eerder over schreven, heeft een eigen manier ontwikkeld met behulp van Google Drive. Lessen worden in modules aangeboden, op basis van moeilijkheid. Leerlingen kunnen zich inschrijven voor elke module, mits ze aan bepaalde voorwaarden voldoen. Het systeem is zo ingericht dat dit allemaal te volgen is en niet onoverzichtelijk wordt. Meer weten? [Lees dan hier](#)

[verder](#).

Natuurlijk zijn dit niet de enige scholen die een flexibel (of geen) rooster gebruiken, er zijn er nog veel meer. Al deze scholen hebben vanuit eigen uitgangspunten een flexibel rooster voor leerlingen ontworpen. Hoewel dat op de ene school minder ver gaat dan op de andere is het belangrijk om naar te kijken: vanuit de visie van de school kan ook het rooster anders ingevuld worden. Door soms een radicale keuze te maken, maar vooral door te denken vanuit het belang van de leerling. Kortom: het is mogelijk om onderwijs op een andere manier vorm te geven dan in vaste lessen van 50 minuten.